

Aby ręka boża
czuwała, a praca
była pożyteczna

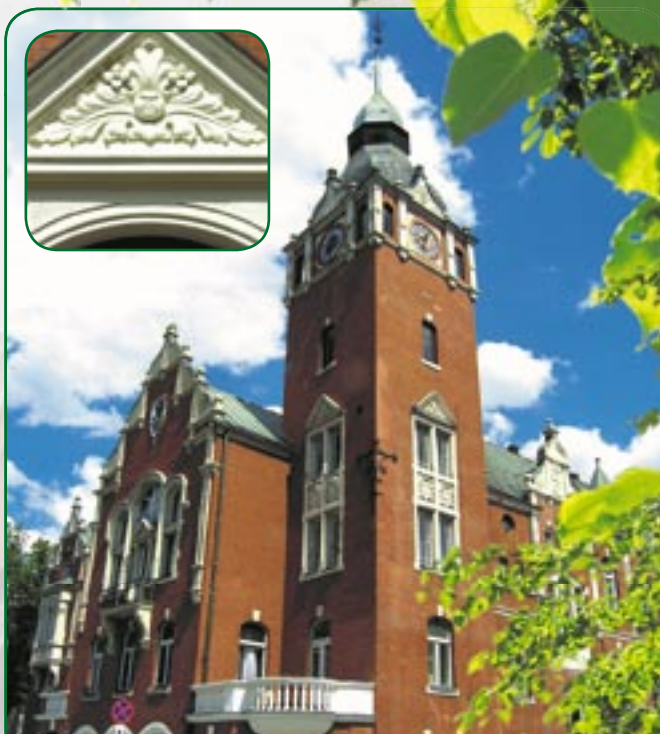
1903 - 2005

Budynek starostwa jest jednym z ładniejszych w blisko 100-tyśięcznym Słupsku. Budowany był od początku na potrzeby siedziby władz powiatowych i taką funkcję pełni do dzisiaj.

Historia obecnej siedziby powiatu słupskiego rozpoczęła się 1 lipca 1901 roku. Wówczas to

Zarząd Miasta zaproponował Radzie Powiatu teren na nowy budynek w centrum Słupska, przy skrzyżowaniu ulicy prowadzącej prosto od rynku do dawnego Starego Miasta z nadzreczną promenadą. Na posiedzeniu w dniu 20 lipca 1901 roku Rada Powiatu przyjęła tę propozycję, zatwierdziła budżet - 66 000 marek na zakup dwóch działek i sprawy budowy nowego starostwa szybko zaczę-

ły posuwać się do przodu. Piętrowy, ryglowy

budynek z kuźnią Rehfeldt'a rozebrano, natomiast drugi murowany, piętrowy dom należący do pomorskiej rodziny von Krockow przy ulicy *Wilhelmstrasse* 39 (obecnie Armii Krajowej) postanowiono za-

chować i połączyć z nowym.

Projekt budowlany wykonał Karl Bel z Berlina, 8 kwietnia

1902 roku zaakceptował go starosta von Schmeling, a już 1 maja Bauamt w Koszalinie wydał pozwolenie na budowę nowego starostwa. Budowano je szybko i sprawnie, bryłę pokryto dachem i jeszcze przed mrozami 21 listopada, przy dźwiękach chorałów, granych przez miejscową orkiestrę Mitzlaffa w kuli hełmu złożono dokumenty na okoliczność prowadzonej budowy. W ostatnim zdaniu napisano: „Wyrażamy życzenie, aby nad tym budynkiem zawsze ręka boża czuwała, a trwająca w jego pomiesz-

czeniach praca była
pożyteczna dla urzędu
i mieszkańców.”

6 listopada 1903 roku

marek (63 000 pochodziło ze
sprzedaży terenu i działki starego
budyńku, położonego w pobliżu).

Od początku budynek sta-

rostwa jest ważnym
elementem w krajobrazie
miasta. Zarys rzutu całego
obiektu mającego 840 m²,
zbliżony jest do kwadratu
i kształtu litery „U”, którą two-
rzą ściany - południowa, za-
chodnia i północna. Bu-
dynek w całości

podpiwniczono, ale jedynie
część murów piwnic zbudowa-
no tak, jak projektowano
z dużych, poligonalnych,
wygładzonych i dopasowanych
głazów narzutowych. Masywny
cokół sięgający do okien parteru
w ścianie południowej, zachod-
niej i częściowo północnej ma od
1,5 do 2 m wysokości. Użyte
głazy nieznacznie obrobione
na licu zewnętrznym i w sty-
kach połączono zaprawą tyn-
karską ukształtowaną
w wypukły wałek. Ściany ze-
wnętrzne posiadają licowanie
cegłą klinkierową o lekko matowej
barwie czerwonej. Spoiny z za-
prawy wapienno-piaskowej wyko-
nано jako lekko cofnięte
w stosunku do lica muru.
Wszystkie elementy

przekazano obiekt do użytkowania.
Uroczystość odbyła się w dużej sali posie-
dzeń. Koszty poniesione na zakup gruntu,
budowę i wyposażenie wyniosły 313 300

dekoracyjne, jak opaski okienne, kolumny, pilastry oraz płyciny wykonano w piaskowcu, skale osadowej, którą zwożono z Dolnego Śląska i Opolszczyzny.

W porządku architektonicznym fasad i detalach sięgnięto do wzorów renesansu i baroku flamandzkiego, szczególnie do rozwiązań domów kupieckich z wysokimi piwnicami i fasadami opatrzonymi szczytami trójkątnymi z wolutami. Na ścianie zachodniej w narożniku południowym usytuowano wieżę cofniętą w stosunku do lica ściany.

Ściany korpusu budynku mają do gzymsu koronującego 11,4 m. Dachy z kalenicą na wysokości 18,5 m od terenu pokrywa obecnie blacha ocynkowa ułożona w stojący rąbek, ale na helmie mającej prawie 40 metrów wieży i wieżycze w fasadzie zachodniej, przetrwała blacha miedziana o drobnych arkuszach w kształcie rombu.

Dachy poddasza przysłania pięć frontonów. W fasadzie zachodniej, doskonale w całej okazałości widocznej z odległości około 100 metrów, są

dwa. Szerszy, około
dziewięciometrowy ma
ryzalit wy-
sunięty na

umieszczona na wysokości 21,5 m
od ziemi figura alegoryczna. Obec-

nie zdobi go
tylko znajdu-
jący się w tarczy herb
miasta Słupska.

Budynek miał sześć
wejść zewnętrznych. Jed-
no zamurowano, dwa są nie
użytkowane, a jedno prowadzi
do piwnicy. Na piętrach znaj-
dują się trzy drzwi bal-
konowe.

Wejście główne, umiesz-
czone w połowie szeroko-
ści budynku chroni podcień
podparty narożną, walcową
kolumną z bazą w kształcie sze-
ścianu i głowicą z kapitelem.
Umieszczono w nim motyw
woluty, charakterystyczny dla joń-
skiego porządku architektoniczne-
go z motywami roślinnymi. Nad
podcieniem wejście podkre-
śla „przytulona” do północnej
ściany głównego ryzalitu wie-
loboczna wieżyczka zakoń-

5 metrów w stosunku do lica ściany.
Zdobiły go dwa elementy dekoracyj-
ne, symboliczne: godło Prus oraz

czona arkadami, w których umieszczono ozdobione gałązkami lauru dwie tarcze. Na ścianie zachodniej tarcza przedstawia symbole prawa i sprawiedliwości (waga, miecz i gałązka), a na północnej - trzy pszczoły, które najpewniej były symbolem krainy słynącej z urodzajnych pól i miodu.

W porządku fasad najbardziej prostą architekturę ma piętro. Podział architektoniczny szczytów ryzalitów oparto tu na modularnej wolucie z ornamentem wa-

chlazowym opracowanym na powierzchni 1/4 koła. Duże znaczenie symboliczne

pełnią elementy dekoracyjne, szczególnie na ścianie skierowanej ku rzece.

W wykuszu pod oknami umieszczono wazę z cyniami, na wieży, pomiędzy podwójnymi wąskimi oknami, tarcze z rycerskim kołpakiem - symboli rodów rycerskich i pólgrzyfem oraz stojącą na księdze sowę - symbol mądrości. Na ścianie południowej widoczna jest płyta z łukiem i rogiem, symbolami myślistwa oraz druga płyta z rakiem i rybą, motyw rybołówstwa. Po między wolutami zwieńczenia szczytów na ryzalicie południowym, bliżej wieży umieszczono tarczę herbu Ustki - żaglowiec na wzburzonych falach, a na drugim - razem spięte powrozem:

snop zboża,
liście i kiść wi-
nogrona, gra-
bie, kilof, łopateę
i kosę - plony i narzędzia
symbolizujące rolnicze funk-
cje ziemi słupskiej.

Obszerna loggia na drugim

piętrze, na północno-zachodnim na-
rożu budynku należała do mieszkania
starosty. Nie spełniała swojej roli, więc
pomiędzy kolumny wbudowano
okna. Mieści się tutaj teraz gabinet
przewodniczącego Rady Powiatu.

Z bogatego wystroju wnętrza
na szczególną uwagę zasługują trzy
sale. Ta na pierwszym piętrze ma
ściany wyłożone do połowy wyso-
kości boazerią drewnianą a sufit
z ozdobnym belkowaniem. Wystrój
ten się zachował i jest tu gabinet
starosty słupskiego. W sali
tej wisiały pierwotnie
portrety starostów.

Obecnie znajduje się tutaj tablica, na której umieszczono nazwiska, a przy nich lata urzędowania wszystkich starostów z okresu ponad 300 lat istnienia powiatu.

Sala czerwona w skrzydle równoległym do ulicy Armii Krajowej służyła do uroczystych spotkań i posiedzeń. Taką rolę pełni nadal, chociaż jej wystrój jest o wiele skromniejszy.

Największa jest sala posiedzeń na drugim piętrze. Kiedyś zdobiły ją witraże z herbami 34 największych właścicieli ziemskich. Współcześnie zachował się tu żyrandol – podarunek miasta dla starostwa. Salę tę zdobią też stare nadproża, herb i flaga powiatu. W 2004 roku umieszczono tu galerię portretów wszystkich starostów powiatu z okresu powojennego.

W latach powojennych, do 1975 roku w budynku starostwa

znajdowała się siedziba władz powiato-

Wojewódzki i Urząd Rejonowy. Od 1 stycznia 1999 roku jest to ponownie siedziba władz powiatu słupskiego.

W 2002 roku fronton i wieża budynku otrzymały świetlną iluminację, dla której lampy sprowadzono aż z Francji, a sposób oświetlenia został uzgodniony w konserwatorze zabytków i władzami miasta.

wych. W latach 1975 – 1998, kiedy nie było powiatów, mieściły się tu kolejno: Urząd

W budynku starostwa w dziewięciu wydziałach (Organizacyjno-Prawnym, Finansowo-Budżetowym, Geodezji, Gospodarki Nieruchomościami i Katastru, Komunikacji i Drogownictwa, Architektoniczno-Budowlanym, Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Oświaty i Kultury Fizycznej, Rozwoju, Promocji Powiatu i Zdrowia, Porządku Publicznego, Obronności i Zapobiegania Klęskom Żywiolowym) zatrudnionych jest obecnie 78 pracowników umysłowych. Pracuje też trzech stałych

konserwatorów i dziewięć osób obsługi. Mieszczący się tu urząd obsługuje ponad 90 tysięcy mieszkańców powiatu z ośmiu gmin wiejskich (Damnica, Dębni-
ca Kaszubska, Główny, Kobyl-
nica, Potęgowa, Smółdzino, Słupsk,

wymaga gruntownego remontu. Niewykorzystana jest wysoka wieża, w której znajduje się stary zabytkowy zegar, a także obszerne, przestrzenne

Ustka) i dwóch gmin miejskich (Kepice, Ustka). Kilka pomieszczeń w części parterowej wydzierżawiono Bankowi Ochrony Środowiska w Gdańsku. Pozostałe wykorzystywane są na potrzeby starostwa. Budynek poddawany jest ciągłym drobnym naprawom, a mimo to

poddasze. Również niektóre pomieszczenia piwniczne dałoby się pewnie wykorzystać na potrzeby na przykład galerii czy stylowej herbaciarni.

Starostwo Powiatowe

76-200 Słupsk, ul. Szarych Szeregów 14

**Wydział Rozwoju, Promocji Powiatu i Zdrowia
tel. (059) 842-54-17, fax. (059) 842-71-11**

**e-mail: promocja@powiat.slupsk.pl
www.powiat.slupsk.pl**

Tekst:

Z. Babiarcz-Zych

**(Na podstawie: „100 lat budynku starostwa
słupskiego”, E. Szalewska, Bydgoszcz 2003)**

Zdjęcia:

Jan Maziejuk

**Skład i łamanie:
Artur Wróblewski**